

inwentarza w mieszkaniu jest stanowczo wzbrowione. Sublokatorów nie wolno przyjmować bez zgody pracodawcy, któremu przy wprowadzeniu się ma być zameldowany stan rodzinny pracownika.

Art. 16. Pracownik otrzymuje pomieszczenie na ziemniaki, pomieszczenie dla bydła we wspólnej chlewni oborze, lub specjalnie przeznaczonym na to budynku, pomieszczenie dla trzody chlewnej i pomieszczenie na opał, nadto w miarę potrzeby słomę do sienników, na przykrycie okopowizny i na ściółkę dla swego inwentarza, przy czym nawóz stanowi własność pracodawcy.

Furmanki.

Art. 17. Pracownicy otrzymują w razie potrzeby:

a) zbiorową furmankę do jednego z najbliższych młynów i z młyna, oraz do najbliższego miasta w dniu targowym, nie częściej jednak jak raz na kwartał,

b) do zwózki w dni powszednie swoich produktów rolnych, wyprodukowanych w tymże folwarku,

c) po księdza z chrztem, ślubem i pogrzebem.

Art. 18. Fornalowi jadącemu w interesie pracowników furmanką nie należy się żadne dodatkowe wynagrodzenie, jak również za kolejne wyjazdy w dni świąteczne, po lekarza, do kościoła i t. p.

Art. 19. Pracownikowi wysłanemu w drogę poza obręb majątku w interesie pracodawcy na dłużej jak pół dnia należy się odpowiednie utrzymanie w naturze, lub strawne za każdą pełną dobę zł. 1,60, zaś jeżeli wyjazd trwa krócej niż całą dobę, 30 gr. na śniadanie, 80 gr. na obiad i 50 gr. na wieszczkę. Nadto w razie konieczności najęcia noclegu, należy się pracownikowi zwrot rzeczywistych wydatków z tym związanych. W drodze godziny pracy nie obowiązują.

U r l o p y.

Art. 20. Pracownik otrzymuje w ciągu roku na żądanie 12 dni płatnego urlopu w dni świąteczne. Wybór dni urlopu odbywa się w porozumieniu z pracodawcą lub jego zastępcą. W czasie pilnych robót urlopy mogą być wydawane tylko w wypadkach wyjątkowo ważnych. O ile pracodawca godzi się na łączne 2 lub więcej dni urlopu, które obejmują święto, dzień ten liczy się za dzień urlopu. Poza tym odchodzącemu robotnikowi należy się 6 dni wolnych od pracy na wyszukanie posady, bez potrącenia świadczeń.

Sianie nawozów sztucznych.

Art. 21. Robotnicy zatrudnieni przy sianiu nawozów sztucznych, otrzymują dodatek do swej podstawowej płacy przy siewie maszyno-

wym 40 gr. dziennie, przy siewie ręcznym 20 gr. dziennie, oraz ochronne okulary i odpowiednie worki dla ochrony odzieży.

Zapomogi na wypadek śmierci.

Art. 22. Na wypadek śmierci pracownika otrzymuje jego żona i dzieci przez pół roku wolne mieszkanie, a wynagrodzenie i ordynariusz za 1 kwartał. O ile ziemniaki zostaną zasadzone przed śmiercią pracownika—zbiór ich przypada na własność rodziny zmarłego.

Ubezpieczenia.

Art. 23. Do czasu wprowadzenia ustawowego ubezpieczenia na starość, pracodawcom nie wolno przy końcu roku służbowego wręczać konotatki tym ordynariuszom, rzemieślnikom i stangretom, którzy przepracowali na dobro pracodawcy lub danego gospodarstwa 25 lat, oraz tym pracownikom dniówkowym, którzy przepracowali w danym gospodarstwie lub u danego pracodawcy 20 lat w charakterze ordynariusza i stracili całkowitą lub częściową zdolność do pracy z tytułu starości.

Powyższy okres 25 lat liczy się dla robotników dniówkowych, ordynariuszy, rzemieślników i stangretów od ukończenia 18-go roku życia.

Tytułem do zwolnienia tych pracowników nie może być niezdolność do pracy, lecz przewidzienia służbowe.

Pracownicy objęci niniejszym artykułem obowiązani są do wykonywania swych obowiązków w granicach swej zdolności do pracy, pomimo przepracowanych 25 lat.

W wypadkach stwierdzonej zupełnej niezdolności do pracy z powodu starości, pracownik nie jest obowiązany do pracy i w tym wypadku świadczenia jego mogą być obniżone, jednak nie niżej, niż do połowy świadczeń ordynariusza.

Udowodnienie zupełnej niezdolności do pracy lub jej zmniejszenia ciąży na pracowniku.

Art. 24. Rezerwistom powołanym na ćwiczenia lub w razie mobilizacji, wydaje się świadczenia zgodnie z obowiązującymi w tej mierze ustawami i nie uważa się tego za przerwę w pracy (do art. 23 niniejszego orzeczenia).

Inwalidzi.

Art. 25. Inwalidzi, pracujący równie skutecznie, jak pracownicy z normalną zdolnością do pracy, pobierają równe z nimi wynagrodzenie. Inwalidzi ze zmniejszoną zdolnością do pracy, pobierają odpowiednio niższe wynagrodzenie.

D z i a ł II.

Stali robotnicy dniówkowi.

Art. 1. Umowa niniejsza dotyczy z jednej strony wszystkich pracodawców rolnych, zatrudniających tego rodzaju pracowników, z dru-